

Dr. sc. Lana Milivojević Antoliš, dipl. iur.

O BROJNOSTI PREKRŠAJA I PREKRŠAJNOPRAVNIH SANKCIJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Prekršaji i prekršajnopravne sankcije često se i potpuno neopravdano zanemaruju te se o njima niti previše govori, niti dostatno piše, niti kontinuirano raspravlja. Uz definiranje prekršaja, prekršitelja i normativnog okvira sankcioniranja prekršaja, okosnica ovog rada je prikazivanje i skretanje pozornosti na brojnost prekršaja i prekršajnog sankcioniranja te nastojanje da se upravo na taj način istakne njihova važnost u domaćem kaznenopravnom sustavu, s obzirom na činjenicu da se prekršaji smatraju kaznenim pravom u širem smislu. Uz navedeno, analizom relevantnih statističkih podataka, u radu se prikazuje koja su to specifična područja prekršaja koje čine određene kategorije počinitelja prekršaja (fizičke osobe - punoljetni i maloljetni počinitelji prekršaja te pravne osobe i odgovorne osobe u tim pravnim osobama kao počinitelji prekršaja), o kojim je konkretnim prekršajima unutar tih područja riječ i koje se prekršajnopravne sankcije izriču/primjenjuju prema tim počiniteljima prekršaja. To bi trebalo prikazati realno stanje te pojavnosti te time pridonijeti spoznajama nužnim za kreiranje učinkovitije politike suzbijanja kažnjivih ponašanja.

I. UVODNO O PREKRŠAJIMA I PREKRŠAJNOPRAVNIM SANKCIJAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

1.1. Prekršaji kao vrsta kažnjivih radnji

Kaznenopravno zakonodavstvo Republike Hrvatske poznaje tri vrste kažnjivih radnji, pa se tako uz kaznena djela kao jednu vrstu najtežih kažnjivih radnji unutar kaznenopravnog sustava propisuju i prekršaji i disciplinski prijes-

* Dr. sc. Lana Milivojević Antoliš, dipl. iur., viši predavač iz predmeta kazneno materijalno pravo, prekršajno pravo i penologija na Visokoj policijskoj školi u Zagrebu, Policijska akademija, MUP RH

tupi.¹ Izdvajajući prekršaje kao uži interes ovog rada, treba istaknuti da se oni smatraju dijelom kaznenog prava u širem smislu. Unutar teoretskih kaznenopravnih raspravljanja odnos kaznenih djela i prekršaja bio je često razmatrana tema, a puno puta spominjane su kvantitativne i kvalitativne teorije koje su svojim postavkama razgraničavale kaznena djela i prekršaje. Značajnija te ona koja je prevladala u teoretskim razmatranjima svakako je kvantitativna teorija. Prema njoj, kaznena djela razlikuju se od prekršaja samo po količini neprava zastupljenoj kod jednih i kod drugih delikata. Naime, kod kaznenih djela postoji daleko veća količina neprava nego kod prekršaja, dakle riječ je isključivo o kvantiteti. Polazeći od definiranja kaznenih djela, možemo reći da je riječ o kažnjivim radnjama koje u tolikoj mjeri povređuju pravna dobra koja uživaju zaštitu i za koje je društvo posebno zainteresirano da se ona štite, pa su stoga i zakonski regulirana kao nedopuštena i za njih je propisana odgovarajuća kazna. S druge strane prekršaji se definiraju kao povrede društvene discipline i drugih društvenih vrijednosti koje nisu zaštićene kaznenim zakonom i supsidijarnim kaznenim zakonodavstvom, pri čemu je jasno da je riječ o dobrima koja ne uživaju onu kvantitetu zaštite koja je predviđena za kaznena djela. Sama definicija prekršaja proizlazi izravno i iz čl. 1. Prekršajnog zakona² Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu PZ). Prekršaji se propisuju mnogobrojnim zakonima i odlukama jedinica lokalne i područne samouprave iz svih životnih područja pa je pokušaj obuhvaćanja njihovih izvora u jednom cjelovitom popisu iznimno ambiciozan zadatak. No, i iz te činjenice mnogobrojnosti i širine prekršajnog zakonodavstva proizlazi i njegova važnost. Također, važnost prekršajnog zakonodavstva odnosi se i na kontekst politike suzbijanja kažnjivih ponašanja, pa potpuno opravdano pojedini autori ističu: "...u kontekstu državne strategije sprječavanja kriminaliteta, prekršaji odavno više nisu samo instrument za discipliniranje ljudi, već sve više imaju značenje 'sprječavajućeg delikta', budući da je otkrivanje kaznenih djela i počinitelja, u što su uključeni i prekršaji, još pretežito u rukama policije odnosno državnog odvjetništva, a sve više i nekih drugih organa kojima obično posvećujemo manje pozornosti, što nije opravdano, jer su različite inspekcije i neka druga tijela također značajni čimbenici na postizanju planske, racionalne i učinkovite kriminalne politike."³

¹ Napomena: Neki autori spominju četiri vrste kažnjivih radnji, tj. povrede postupnog reda. O navedenom više u: Veić, P., Gluščić, S., Prekršajno pravo – opći dio, Narodne novine, Zagreb, 2009., str. 12.

² Prekršajni zakon, Narodne novine broj 107/07.

Članak 1.: "Prekršajem se povređuje javni poredak, društvena disciplina ili druge društvene vrijednosti koje nisu zaštićene Kaznenim zakonom i drugim zakonima u kojima su propisana kaznena djela."

³ Kovačić, A., Hrvatsko prekršajno pravo i sudska praksa nakon stupanja na snagu novog Zakona o prekršajima i buduća perspektiva u svjetlu suvremenih europskih kretanja, Hrvatska pravna revija, 4 (2004) 10, str. 79.

Također, u tom kontekstu nužno je složiti se i s tvrdnjom: “Posljedica dobro osmišljene i provedene politike suzbijanja kriminaliteta u konačnici rezultira smanjenjem prekršajnih kažnjivih ponašanja, jer u protivnom, ako se taj broj povećava, krajnje je upitna svrha propisivanja, izricanja i izvršenja kaznenopravnih sankcija. Ukoliko se zakonska i sudska politika kažnjavanja razilaze u ključnim postavkama, vrlo je vjerojatno, da će tada doći u pitanje i ostvarenje temeljnih postulata pravne države.”⁴

Stoga, razmatranjem pojavnosti odnosno brojnosti i vrsta prekršaja u određenom vremenu i na određenom prostoru te propisivanja i izricanja/prijmjene prekršajnopравnih sankcija za te prekršaje dolazimo do krucijalnih podataka nužnih za ocjenu učinkovitosti suzbijanja takvih kažnjivih oblika ponašanja, a time u širem smislu i za osmišljavanje daljnjih pravaca kretanja učinkovite politike suzbijanja kažnjivih ponašanja.

1.2. Kategorije prekršitelja

Za počinjene prekršaje odgovaraju njihovi počinitelji koji se po kategorijama mogu razvrstati na fizičke osobe – punoljetne i maloljetne prekršitelje (čl. 63. – 75. PZ-a) te prekršitelje pravne osobe i odgovorne osobe u pravnim osobama⁵ (čl. 59. – 62. PZ-a).

U pogledu pravnih osoba treba napomenuti da su to društvene tvorevine kojima je pravni sustav priznao pravnu sposobnost te koje svojim postojanjem i registracijom mogu proizvoditi pravne učinke u pravnom prometu. Odgovornost je pravnih osoba za prekršaje (i kaznena djela) specifična s obzirom na to da pravna osoba nema karakteristike fizičke osobe koja je sposobna za krivnju. Stoga se hrvatsko kazneno (i prekršajno) zakonodavstvo priklonilo jednom od postojećih teorijskih modela po kojem je i pravna osoba sposobna za krivnju (lat. *doli capax*). Tako se odgovornost pravne osobe temelji na uračunavanju krivnje odgovorne osobe u pravnoj osobi. Ta je metoda identifikacije (još zvana i metoda *alter ega*) ona prema kojoj se odgovorne osobe u nekoj pravnoj osobi identificiraju s tom pravnom osobom pa se na taj način njihove radnje ili propusti tumače kao radnje i propusti konkretne pravne osobe. Riječ je o jednom obliku posuđene krivnje od fizičke osobe za pravnu osobu. Za odgovornost pravnih osoba za prekršaje može se referirati i na tvrdnju autora Josipovića kako je člankom 60. stavkom 1. PZ-a “načelno propisana krivnja odgovorne osobe, kao emanacija krivnje pravne osobe, u konceptu korelativna

⁴ Ibid., str. 80.

⁵ Odgovorna osoba definirana je čl. 61. PZ-a u kojem se navodi da je to fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je povjereno obavljanje određenih poslova iz područja djelovanja pravne osobe.

(akcesorna) odgovornosti pravne osobe..., ali ostavljena je mogućnost (članak 60. stavak 2.) da se posebnim zakonima propiše i samostalna odgovornost pravne osobe ... treća mogućnost je (članak 60. stavak 3.), izuzetak od stavka 1., u slučaju kada je propisana korelativna odgovornost – utvrditi prekršajno odgovornu pravnu osobu i u slučaju kada se utvrdi postojanje pravnih ili stvarnih zapreka za utvrđivanje odgovornosti odgovorne osobe, ili se ne može utvrditi tko je odgovorna osoba.”⁶ Taj autor, u skladu s prethodno navedenim kao temeljem, u pogledu razmatranja problematike sudske prakse koju smatra nepravednom (slučajevi u kojima nije moguće poradi većeg broja osoba utvrditi tko je između njih doista i odgovorna osoba pa se kažnjava osoba koja je za zastupanje upisana u registar, umjesto da se kao pravednije rješenje primjenjuje samostalna odgovornost pravne osobe), navodi: “Osobno, držim da će razvoj pravnog sustava, ne samo kod nas, ići u pravcu nove definicije krivnje pravne osobe, emancipirane od odgovorne osobe te da i Prekršajni zakon i Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela u tom pravcu predstavljaju prve korake.”⁷

No, nadovezujući se na odgovornost pravnih osoba, treba napomenuti da se PZ-om isključuje i ograničava odgovornost pojedinih pravnih osoba. Tako, Republika Hrvatska ne može prekršajno odgovarati, a jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odgovaraju za prekršaje koji su počinjeni radnjama koje ne ulaze u izvršavanje njihovih javnih ovlasti. Prekršajna neodgovornost državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za prekršaje koji su počinjeni radnjama koje ulaze u izvršavanje njihovih javnih ovlasti ne isključuje mogućnost prekršajne odgovornosti odgovorne osobe za taj prekršaj u tijelima.⁸

Nadalje, pravna osoba može prestati postojati, čime prestaje i njezina prekršajna odgovornost, no, ako se konkretna pravna osoba ugasila, a iz nje je nastala druga pravna osoba kao njezin pravni sljednik ili više pravnih osoba koje su njezini pravni sljednici, prekršajna odgovornost i dalje egzistira prema tom sljedniku/sljednicima prvotne pravne osobe koja je prestala postojati.

⁶ Josipović, I., Prekršajni zakon u kontekstu reforme pravosuđa: odlučna uloga obveznog prekršajnog naloga, Zbornik radova sa III. specijalističkog savjetovanja: Primjena Prekršajnog zakona i ostalih propisa s područja prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj, Baška (Krk), 15. - 17. listopada 2009., str. 75. http://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Zbornik_sa_specijalistickog_savjetovanja.pdf 10.1.2012.

⁷ Ibid., str. 74.

⁸ Čl. 62. st. 1. – 3. PZ-a

1.3. Prekršajnoprvne sankcije – normativni prikaz

Opća svrha prekršajnoprvnih sankcija propisana je čl. 6. PZ-a, iz kojeg proizlazi da je opća svrha propisivanja i izricanja ili primjene svih prekršajnoprvnih sankcija upravo ta da svi građani poštuju pravni sustav, da nitko ne poćini prekršaj te da se poćinitelji prekršaja ubuduće tako ponašaju. Za tu se opću svrhu prekršajnoprvnih sankcija opravdano može reći da unatoć svojoj uoćenoj preoćenitosti ima svrhu poslužiti kao orijentir tijelima pri propisivanju konkretnih prekršaja, dok se posebno propisanom svrhom svake od prekršajnoprvnih sankcija okvirno daju upute tijelima prekršajnog postupka kao smjernice za odabir konkretne i najadekvatnije sankcije.⁹

Nadalje, treba reći da svrha kaćnjavanja proizlazi iz čl. 32. PZ-a, a ravna se sukladno mješovitoj teoriji o kaznama. Uz uvaćavanje opće svrhe prekršajnoprvnih sankcija, ona slući da se njome izrazi društveni prijekor zbog poćinjenog prekršaja, da se utjeće na poćinitelja i sve ostale da ubuduće ne ćine prekršaje (posebna ili specijalna prevencija usmjerena na poćinitelja), da se primjenom propisanih kazni utjeće na svijest građana o povredi javnog poretka, društvene discipline i drugih društvenih vrijednosti te pravednost kaćnjavanja njihovih poćinitelja (opća ili generalna prevencija usmjerena na sve građane).

Iz zakonskog opisa svrhe kaćnjavanja može se jasno zakljućiti da je svrha kaćnjavanja usmjerena na postizanje ciljeva specijalne i generalne prevencije te da se u tom smislu i propisuju i izriću te primjenjuju prekršajnoprvne sankcije. Nadalje, sukladno čl. 5. st. 1. PZ-a, prekršajnoprvne sankcije koje se mogu propisati zakonom kojim se propisuje prekršaj i koje se mogu izreći odnosno primijeniti prema poćinitelju prekršaja jesu:

- kazne (novćana kazna i kazna zatvora)
- zaštitne mjere (ćlanak 50. stavak 2.¹⁰).

Prekršajnim zakonom u čl. 5. st. 2. propisane su sljedeće prekršajnoprvne sankcije:

- mjere upozorenja (opomena i uvjetna osuda)
- zaštitne mjere (ćlanak 50. stavak 1.)
- odgojne mjere.

Vezano uz kazne, treba naglasiti da se za prekršaj propisan zakonom poćinitelj može kazniti samo novćanom kaznom i kaznom zatvora. Kazna zatvora zakonom se može propisati samo kao stroća kazna uz propisanu novćanu

⁹ Josipović, I., Zakon o prekršajima, Narodne novine, Zagreb, 2002., str. 45.

¹⁰ PZ daje mogućnost da se drugim zakonima mogu propisati i druge vrste zaštitnih mjera, koje prema trajanju i svrsi moraju biti usklaćene s odredbama ovoga Zakona te se primjenjuju pod jednakim uvjetima propisanim za primjenu zaštitnih mjera koje PZ konkretno propisuje u čl. 50. st. 1. (v. str. 282 ovog rada).

kaznu. No, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu kao prekršajnopравnu sankciju za prekršaje odlukom propisati i izreći počinitelju prekršaja samo novčanu kaznu (čl. 31. st. 1. – 3. PZ-a).

Prekršajni zakon propisuje novčanu kaznu u točno određenim rasponima i pri tome razlikuje raspone novčanih iznosa (zakonski minimum i maksimum novčane kazne) koji se odnose na prekršaje propisane zakonima i na one koje je svojom odlukom propisala jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U tim se okvirima propisuju kazne za prekršitelje fizičke osobe (fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost i ostale fizičke osobe koje se ne bave takvim djelatnostima) i prekršitelje pravne osobe.¹¹ Nadalje, u okviru istog članka, u st. 7. propisuju se zakonski okviri kažnjavanja novčanom kaznom za najteže prekršaje propisane zakonom (*u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode, sigurnosti i zdravlja na radu, rada i zapošljavanja na crno, socijalne sigurnosti, poreza, carine i financija, telekomunikacija (elektroničkih komunikacija), ugrožavanja tržišnog natjecanja, državnih robnih pričuva, biološke raznolikosti te unošenja u okoliš i stavljanja na tržište genetski modificiranih organizama ili proizvoda od njih te u području graditeljstva neispunjavanje bitnih zahtjeva za građevinu*), za koje se može propisati i izreći novčana kazna u visini najviše do dvostrukih općih maksimuma propisanih u prije navedenom čl. 33. st. 1. do 3., a za prekršaj u području ugrožavanja prirodnih bogatstava, okoliša i očuvanja prirode iznimno je moguće propisati i izreći novčanu

¹¹ Čl. 33. od st. 1. – 6. PZ-a:

“ (1) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 2000,00 kuna ni većem od 1.000.000,00 kuna.

(2) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi s obavljanjem njezina obrta ili samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 1000,00 kuna ni većem od 500.000,00 kuna.

(3) Za prekršaj propisan zakonom, za počinitelja prekršaja fizičku osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 50.000,00 kuna.

(4) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja pravnu osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 500,00 kuna ni većem od 10.000,00 kuna.

(5) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu obrtnika i osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost koji je počinila u vezi obavljanja njezina obrta ili druge samostalne djelatnosti ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 300,00 kuna ni većem od 5.000,00 kuna.

(6) Za prekršaj propisan odlukom jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za počinitelja prekršaja fizičku osobu ne može biti propisana ni izrečena novčana kazna u iznosu manjem od 100,00 kuna ni većem od 2.000,00 kuna.”

kaznu do 1.000.000,00 kuna okrivljeniku fizičkoj osobi. U pogledu prekršaja počinjenog iz koristoljublja, kojim je ostvarena imovinska korist, PZ propisuje da se počinitelj može strože kazniti, no najviše do dvostruko propisane kazne za taj konkretni prekršaj. Nadalje, iz čl. 33. st. 9. PZ-a vidi se da Zakon propisuje još jednu mogućnost za kažnjavanje novčanom kaznom u kojem slučaju, niti prigodom utvrđivanja kazne niti prigodom izricanja ukupne novčane kazne, ne vrijede ograničenja vezana uz maksimum novčane kazne iz čl. 33. st. 1. do 8. PZ-a. Naime, propisom o prekršaju može se za najteže prekršaje iz prije predočenog st. 7. propisati i izreći novčana kazna u postotku od 1% do 10% prema povrijeđenoj zaštićenoj vrijednosti. U tom slučaju ne vrijede ograničenja o maksimumu novčane kazne.

Nadalje, odredbe vezane uz kaznu zatvora propisane su čl. 25. PZ-a. Propisano je da se ta kazna može propisati i izreći u trajanju od najmanje tri dana do najdulje trideset dana, a za najteže oblike prekršaja i do šezdeset dana. Treba napomenuti da je najmanja mjera za trajanje zatvora od tri dana utvrđena temeljem previsokih troškova za jednodnevnu ili dvodnevnu kaznu zatvora te zahtjevnosti procedure primitka zatvorenika i rukovođena je činjenicom da bi osuđene osobe vjerojatnije radije izdržavale takve kratke kazne zatvora nego platile izrečenu novčanu kaznu.¹² Za prekršaje nasilja u obitelji, druge prekršaje povezane s nasiljem, teške prekršaje protiv okoliša i teške prekršaje vezane za zlorabu droga zakonom se može propisati i kazna zatvora do devedeset dana. Kazna zatvora izriče se na pune dane. Domaće prekršajno zakonodavstvo predviđa kaznu zatvora za prekršaje iako postoje stavovi da kazna zatvora ne bi trebala biti samostalna kazna, tj. vrsta sankcije za prekršaje, a to je još jednom aktualizirano kao pitanje u kontekstu presude Europskog suda za ljudska prava u slučaju *Maresti protiv Hrvatske*¹³. Navedenom razmišljanju svakako ide u prilog i jedan od zaključaka Kongresa Međunarodnog udruženje za kazneno pravo održanog u Beču 1989. godine, iz kojeg proizlazi da samostalna kazna zatvora ne bi trebala postojati, ni kao jedna od vrsta sankcija ni kao sredstvo za naplatu novčane kazne.¹⁴

Mjere upozorenja su opomena i uvjetna osuda, a u čl. 42. st. 1. i 2. PZ-a navedene su njihove svrhe. Prema PZ-u svrha je opomene da se počinitelju prekršaja uputi takva vrsta prijekora kad se s obzirom na sve okolnosti koje se tiču prekršaja i počinitelja radi ostvarenja svrhe prekršajnoprvnih sankcija ne mora primijeniti kažnjavanje. Svrha je uvjetne osude da se počinitelju

¹² Josipović, I., op. cit. (bilj. 7), str. 49.

¹³ Predmet *Maresti protiv Hrvatske*, presuda od 25. 6. 2009. (Zahtjev br. 55759/07), B - Osnovanost, Tvrdnje stranaka, <http://sljeme.usud.hr/usud/prakES.nsf/Praksa/87FBF5009E7EB C4EC1257370002A3E9B?OpenDocument> 25. 1. 2010.

¹⁴ Kovačić, A., *Pravnopovijesni prikaz prekršajnog i postupovnog prava u Hrvatskoj*, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 8, broj 1/2001., str. 7., bilj. 17.

prekršaja uputi takva vrsta prijekora kojom se omogućava ostvarenje svrhe prekršajnopравnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja.

Nadalje, opomena je regulirana čl. 43. st. 1. PZ-a. Rječ je o prekršajnopравnoj sankciji koja se kao mjera upozorenja može primijeniti prema počinitelju prekršaja za koji je propisana kao jedina kazna novčana kazna do 5.000,00 kuna, ako se prema postupanju počinitelja, njegovoj krivnji i prouzročenoj posljedici radi o očito lakom obliku tog prekršaja i kad se s obzirom na sve okolnosti koje se tiču počinitelja ili posebno njegova odnosa prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene prekršajem steknu uvjeti za postignuće svrhe mjere upozorenja bez kažnjavanja.

Potom, uvjetna osuda je regulirana čl. 44. st. 1. – 3. PZ-a i predstavlja prekršajnopравnu sankcija koja se kao mjera upozorenja sastoji od izrečene kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora i roka u kojem se ta kazna ne izvršava. Sud može primijeniti uvjetnu osudu kad ocijeni da se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja, posebno imajući u vidu odnos počinitelja prekršaja prema tom prekršaju ili prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene prekršajem. Uvjetnom osudom odgađa se izvršenje izrečene kazne za vrijeme koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni dulje od jedne godine (vrijeme provjeravanja). Prekršajnim je zakonom propisana i uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom (čl. 47. st. 1. – 3.). Također, treba napomenuti da je uvjetna osuda moguća isključivo za kaznu zatvora, za razliku od kaznenog zakonodavstva u kojem je moguća njezina primjena i na novčanu kaznu. U prekršajnom zakonodavstvu, odnosno u prekršajnom postupku nije se smatralo da bi uvjetno izricanje novčane kazne ispunjavalo svrhu kažnjavanja pa to nije ni propisano.¹⁵

Nadalje, zaštitne mjere primjenjuju se prema fizičkim osobama, odgovornim osobama u pravnoj osobi, obrtnicima ili drugim osobama koje obavljaju samostalnu djelatnost. Zaštitne mjere (jednu ili više njih) koje PZ propisuje, a sud primjenjuje prema počinitelju prekršaja jesu:

- obvezno psihijatrijsko liječenje, čl. 53. PZ-a
- obvezno liječenje od ovisnosti, čl. 54. PZ-a
- zabrana obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova ili dužnosti fizičkoj osobi, čl. 55. PZ-a
- zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova pravnoj osobi, čl. 56. PZ-a
- protjerivanje stranca iz zemlje, čl. 57. PZ-a
- oduzimanje predmeta, čl. 58. PZ-a
- zabrana upravljanja motornim vozilom, čl. 59. PZ-a.¹⁶

¹⁵ Ibid. , str. 51.

¹⁶ Čl. 50. st. 1. PZ-a.

Za svaku vrstu prekršajnoprvnih sankcija propisom se određuje njezina visina/trajanje pa se niti jedna prekršajnoprvna sankcija ne može propisati ni izreći odnosno primijeniti u neodređenoj visini ili na neodređeno vrijeme.¹⁷ Pri propisivanju zaštitnih mjera treba pripaziti jer pojedini autori opravdano ističu kako je zakonodavna praksa da se vrlo često u zakonima kojima se propisuju prekršaji oni propisuju kao obligatorne zaštitne mjere te se na taj način sudovima i tijelima državne uprave u biti onemogućuje da ocijene je li mjera svrhovita i treba li je primijeniti, čime se zaštitne mjere na neki način sve više približavaju kazni.¹⁸

Nadalje, na ovome mjestu nužno je istaknuti specifičnost maloljetničkih prekršajnoprvnih sankcija te posebno ulogu odgojnih mjera propisanih čl. 67. PZ-a. Naime, sukladno čl. 65. PZ-a, prema osobi koja je prekršaj počinila kao maloljetnik kao prekršajnoprvne sankcije primjenjuju se odgojne mjere, zaštitne mjere i kazne (novčana kazna i maloljetnički zatvor). Prema osobi koja je počinila prekršaj kao mlađi maloljetnik kao prekršajnoprvne sankcije za počinjeni prekršaj mogu se primijeniti samo odgojne mjere (sudski ukor, čl. 68. PZ-a, posebne obveze, čl. 69. PZ-a, upućivanje u centar za odgoj, čl. 70. PZ-a)¹⁹. No, ako je osoba počinila prekršaj kao stariji maloljetnik, kao prekršajnoprvne sankcije za počinjeni prekršaj mogu se primijeniti odgojne mjere, a uz uvjete predviđene PZ-om mogu se izreći novčana kazna i maloljetnički zatvor. Prema tome, kazna maloljetničkog zatvora može se iznimno izreći samo starijem maloljetniku. Uz već prije u tekstu spomenutu opću svrhu prekršajnoprvnih sankcija, treba istaknuti da je svrha posebnih maloljetničkih sankcija specifična s obzirom na tu dobnu kategoriju počinitelja prekršaja. Naime, kod te dobne skupine svrha je usmjerena na to da se pružanjem zaštite, brige, pomoći i nadzora te osiguranjem opće izobrazbe maloljetnog počinitelja prekršaja utječe na njegov odgoj, razvijanje njegove cjelokupne ličnosti i jačanje njegove osobne odgovornosti. Uzevši u obzir da je riječ o mladim i još u potpunosti nedozrelim osobama, koje se nalaze na razvojnem putu formiranja u potpuno odrasle osobe, notorno je da se zakonodavstvo nije prvenstveno usmjeravalo na sankcioniranje za počinjeni prekršaj, već na preodgoj.

¹⁷ Sukladno načelu zakonitosti čl. 2. PZ-a.

¹⁸ Josipović, I., op. cit. (bilj. 7), str. 54.

¹⁹ Odgojne mjere primjenjuju se kada je potrebno utjecati na maloljetnikovu ličnost i ponašanje mjerama upozorenja, usmjeravanjem ili drugim primjerenim mjerama.

II. PREKRŠAJNA STATISTIKA

2.1. Brojnost prekršaja prema kaznenim djelima

Pri sagledavanju ukupnosti prekršaja na određenom području u određenom razdoblju za koje se ta pojavnost prati, notorno je da su prekršaji daleko zastupljeniji nego kaznena djela. Navedenu tvrdnju čvrsto potkrepljuju statistički podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske obrađeni za potrebe ovog rada, pa je iz tabličnog prikaza brojnosti kaznenih djela i prekršaja (fizičke osobe – punoljetni počinitelji, maloljetni počinitelji i pravne osobe kao počinitelji) – prijave i osude od 2008. do 2010. godine, priloženo ovom radu,²⁰ razvidan ukupan broj prijavljenih kaznenih djela i prekršaja po godini te broja osuda za te kažnjive radnje. Proizlazi da je godišnje prijavljen sljedeći ukupan broj kaznenih djela svih kategorija počinitelja, i to redom: 2008. godine 75 306, 2009. godine 74 034 te 2010. godine 73 975, kao i ukupan broj prekršaja svih kategorija počinitelja, i to redom: 2008. godine 312 877, 2009. godine 320 164 te 2010. godine 288 159. Naravno, uvijek treba uzeti u obzir i postojanje tamne brojke. No, kod kaznenih djela u razmatranom periodu treba napomenuti kako proizlazi da je došlo do određenoga pada u broju prijavljenih kaznenih djela svake godine počevši s 2008. godinom pa dalje. No, kod prekršaja je u 2009. godini zamijećen porast prijave u odnosu prema 2008. godini, dok je već u sljedećoj 2010. godini zabilježen pad u broju osuda koji je ispod najnižeg broja prijave iz 2008. godine. Prema ukupnoj godišnjoj brojci koja proizlazi iz relevantne statistike, jasno je da je kod kaznenih djela riječ o peteroznamenkastom, dok je kod prekršaja riječ o šestoroznamenkastom broju. Ako sagledamo brojnost osuda za navedena prijavljena kaznena djela i prekršaje za svaku od pojedinih godina iz navedenog tabličnog prikaza, proizlazi sljedeće:

²⁰ Vidi pod V. Prilozi, I. Kaznena djela i prekršaji – broj prijave i osuda, 2008. – 2010, str. 35. <http://www.dzs.hr/>, 10. 2. 2012., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011.:

- za kaznena djela zbroj prijave za: punoljetne počinitelje (tabela 34-6 na str. 551), maloljetne počinitelje (tabela 34-11 na str. 558.), pravne osobe (tabela 1. Priopćenje Državnog zavoda za statistiku - Pravne osobe kao počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u 2010. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/10-01-04_01_2011.htm od 10. 9. 2011.)

- za kaznena djela zbroj osuda za: punoljetne počinitelje (tabela 34-6 na str. 551), maloljetne počinitelje (tabela 34-11 na str. 558.), pravne osobe (tabela 1. Priopćenje Državnog zavoda za statistiku – Pravne osobe kao počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u 2010. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/10-01-04_01_2011.htm od 10. 9. 2011.)

- za prekršaje zbroj prijave za: punoljetne počinitelje (tabela 34-16 na str. 563.), maloljetne počinitelje (tabela 34-17 na str. 564.), pravne osobe (tabela 34-18 str. 565)

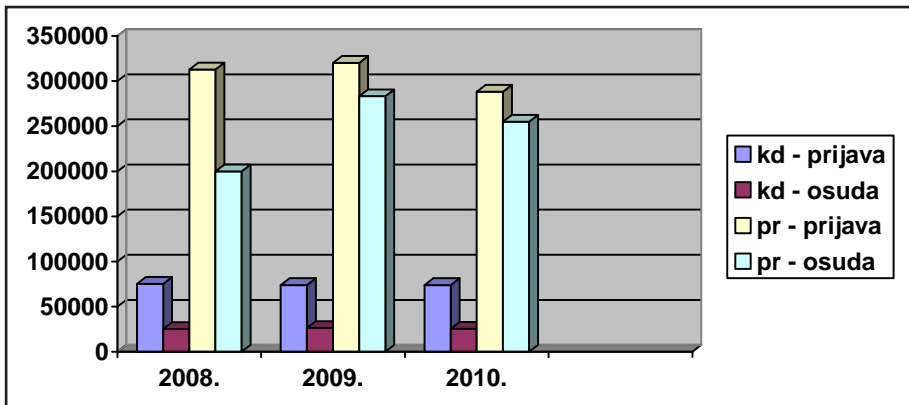
- za prekršaje zbroj osuda za: punoljetne počinitelje (tabela 34-16 na str. 563.), maloljetne počinitelje (tabela 34-17 na str. 564.), pravne osobe (tabela 34-18 str. 565).

- brojnost osuda za kaznena djela: 2008. godine 25 206, 2009. godine 26 419 te 2010. godine 25 456
- brojnost osuda za prekršaje: 2008. godine 199 926, 2009. godine 283 168 te 2010. godine 254 875.

Iz prethodno navedenoga očigledno je da određeni broj prijavljenih kaznenih djela i prekršaja ne dođe do osude. Treba napomenuti da je u razmatranom periodu u 2009. godini zamijećen porast osuda za obje vrste kažnjivih radnji u odnosu prema 2008. godini, no već u sljedećoj godini kod kaznenih djela dolazi do blagog pada u broju osuda, dok kod prekršaja dolazi do zamjetnijeg pada u broju osuda, ali oba pada (i za kaznena djela i za prekršaje) nisu dostigla najniži broj osuda zabilježen u 2008. godini. U grafičkom prikazu to se može prikazati na sljedeći način:

Grafikon 1.

Ukupnost kaznenih djela i prekršaja (fizičke osobe – punoljetni počinitelji, maloljetni počinitelji i pravne osobe kao počinitelji)
– prijave i osude od 2008. do 2010. godine

2.2. Prekršaji i prekršajnopравne sankcije punoljetnih počinitelja prekršaja

U pogledu punoljetnih počinitelja prekršaja iz relevantnih statistika²¹ proizlazi da je u vremenu od 2008. do 2010. godine prijavljen sljedeći broj prekršaja: 2008. godine 277 631, 2009. godine 283 168 te 2010. godine 254 875. Proiz-

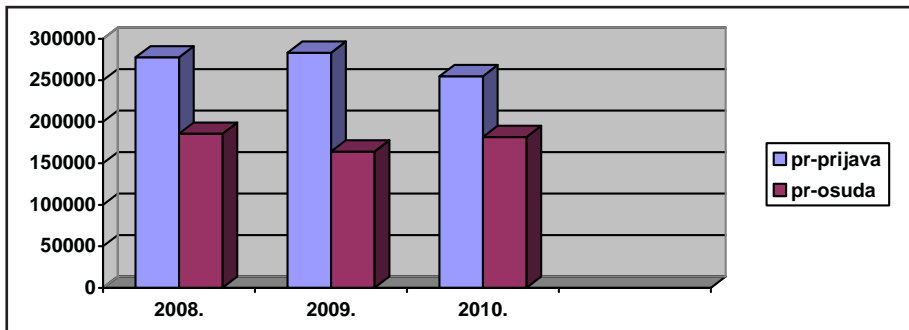
²¹ <http://www.dzs.hr/>, 10. 2. 2012., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -16 na str. 563.

lazi da je u odnosu prema 2008. godini u 2009. godini došlo do porasta broja prijava prekršaja, a nakon čega je u 2010. godini uslijedio zamjetniji pad broja prijava u odnosu prema 2009. te prema 2008. godini.

Nadalje, ako statistički sagledamo broj osuda za navedene prijavljene prekršaje za svaku od pojedinih godina: 2008. godine 185 494, 2009. godine 164 140 te 2010. godine 181 632,²² razvidno je da u određenom broju prekršaja ne dođe do osude. U grafičkom prikazu broj prijavljenih i osuđenih kaznenih djela i prekršaja od 2006. do 2008. godine izgleda ovako:

Grafikon 2.

Odnos prijavljenih i osuđenih prekršaja punoljetnih počinitelja
za period 2008. – 2010.

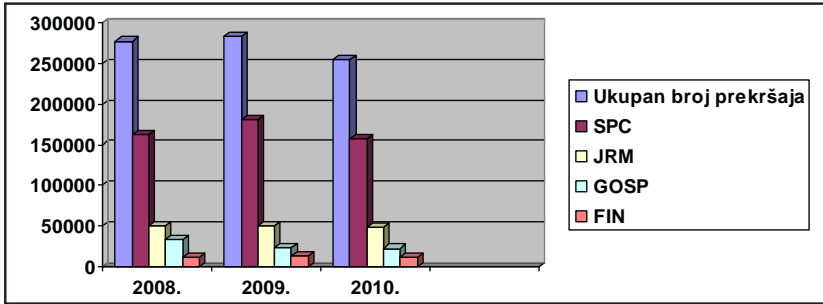
Od ukupnog broja počinjenih prekršaja, iz iste relevantne statistike, proizlazi da je u svim promatranim godinama najviše prekršaja počinjeno u području sigurnosti prometa na cestama (kraće: SPC, 2008. godine 163 085, 2009. godine 181 411, 2010. godine 157 984), potom u području prekršaja protiv javnog reda i mira (kraće: JRM, 2008. godine 49 549, 2009. godine 50 389, 2010. godine 48 247), potom u području gospodarstva (kraće: GOSP, 2008. godine 33 311, 2009. godine 22 864, 2010. godine 22 427) te financija (kraće: FIN, 2008. godine 11 661, 2009. godine 13 092, 2010. godine 11 568)²³ itd. U grafičkom prikazu to se može prikazati na sljedeći način:

²² Ibid.

²³ Ibid.

Grafikon 3.

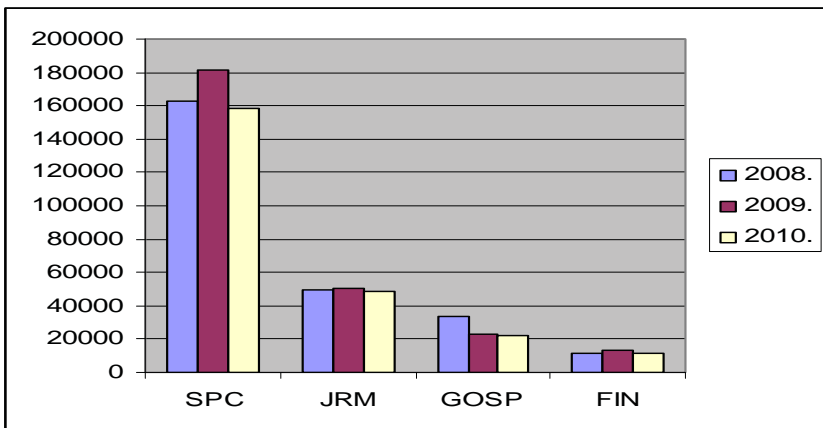
Ukupan broj prekršaja i najučestalijih područja prekršaja
punoljetnih počinitelja za period 2008. – 2010.

Iz razmatranih podataka zadanog perioda proizlazi da je u 2009. godini, u odnosu prema 2008. i 2010. godini, najviše prekršaja bilo počinjeno iz područja sigurnosti prometa na cestama. Podaci o prekršajima protiv javnog reda i mira pokazuju da je u 2009. godini također neznatno porastao broj tih prekršaja u odnosu prema 2008. i 2010. godini, a to se može zaključiti i za prekršaje iz područja financija. Kod prekršaja iz područja gospodarstva stanje je ponešto drugačije jer u pogledu brojnosti prekršaja iz tog područja prednjači 2008. godina u odnosu prema 2009. i 2010. godini. U grafičkom prikazu brojnost prekršaja punoljetnih počinitelja unutar pojedinih područja prekršaja za period 2008. – 2010. izgleda ovako:

Grafikon 4.

Brojnost prekršaja punoljetnih počinitelja unutar pojedinih
područja prekršaja za period 2008. – 2010.

Detaljniji ogledni podaci za potrebe ovoga rada, iz kojih proizlazi o kojim je točno prekršajima po navedenim područjima riječ, navest će se iz Statističkog izvješća Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske za 2009. godinu.²⁴ Iz navedene statistike proizlaze sljedeći podaci za 2009. godinu:

- Od područja SPC-a (ukupno 181 411 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: upravljanje vozilom pod djelovanjem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava (28 494), nepropisna brzina (25 875), nepropisne radnje u prometu (19 121), vožnja bez izdane vozačke dozvole (12 993), nepropisno zaustavljanje ili parkiranje (10 862), povreda propisa o korištenju pojasa u tijeku vožnje (7 550), nezaustavljanje na znak crvenog svjetla (6 201) itd.²⁵
- Od područja JRM-a (ukupno 50 389 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: nasilničko ponašanje u obitelji (15 225), svađa, vika ili nepriстойно ponašanje (15 706), naročito drsko ili nepriстойно ponašanje (4 826), tučnjave (4 185), zlouporaba droga (3 724), vrijeđanje državnih tijela ili službene osobe (1 713), povreda propisa o sprečavanju nereda na sportskim natjecanjima (927) itd.²⁶
- Od područja GOSP-a (ukupno 22 864 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda drugih propisa u ugostiteljstvu i turizmu (4 148), povreda propisa o autorskom pravu (2 541), povreda drugih propisa u komunalnoj djelatnosti (2 182), povreda propisa o gradskom prometu (2 026) itd.²⁷
- Od područja FIN-a (ukupno 13 092 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o porezu na dodanu vrijednost (3 458), povreda odredbi o Općem poreznom zakonu (2 810), povreda odredbi iz Carinskog zakona (2 579), povreda propisa o posebnom porezu na naftne derivate (2 143) itd.²⁸

Nadalje, vezano uz prekršajnopравne sankcije, prema relevantnim statističkim podacima proizlazi da su u 2008. godini proglašena krivima i sankcionirana ukupno 185 494 punoljetna počinitelja prekršaja, u 2009. godini njih 164 140 te 2010. njih 181 632. Od prekršanih sankcija novčana kazna u svim je razmatranim godinama bila najčešće izricana kazna (2008. godine 143 313, 2009. godine 129 831, 2010. godine 137 860), potom od prekršajnopравnih sankcija slijedi opomena (2008. godine 32 234, 2009. godine 21 861, 2010. godine 29 194) te potom kazna zatvora (2008. godine 7 836, 2009. godine 9 452,

²⁴ Statističko izvješće 2010. ISSN 1332-1676, Počinitelji prekršaja u 2009. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/SI-1423.pdf, 10.9.2011.

²⁵ Ibid., tabela 1.3. str. 17. – 19.

²⁶ Ibid., 1.3. str. 17.

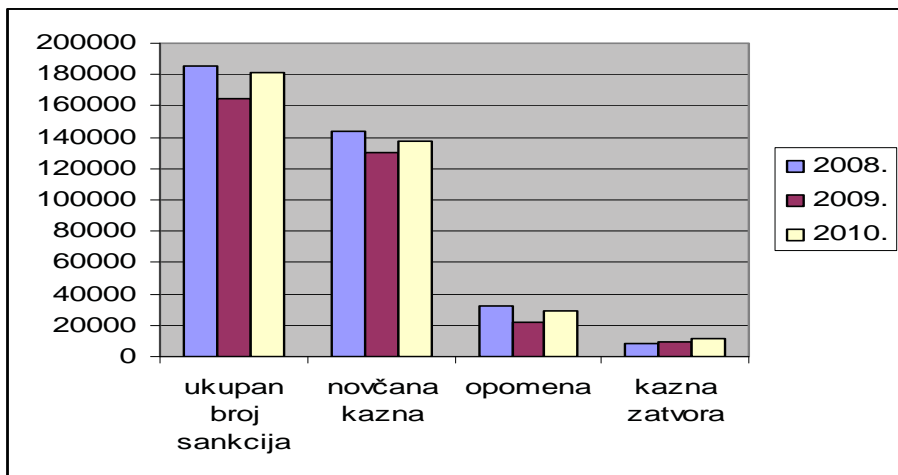
²⁷ Ibid., 1.3. str. 19. – 21.

²⁸ Ibid. 1.3. str. 21. – 22.

2010. godine 11 170). Najučestalije su bile kazne zatvora u trajanju do petnaest dana (2008. godine 4 165, 2009. godine 4 903, 2010. godine 6 770, a potom one od 15 do 30 dana (2008. godine 2 624, 2009. godine 3 197, 2010. godine 3 226), dok je bilo najmanje izrečenih kazni zatvora na više od 30 dana (2008. godine 1 047, 2009. godine 1 352, 2010. godine 1 174).²⁹ U grafičkom prikazu to bi se navedeno moglo prikazati na sljedeći način:

Grafikon 5.

Brojnost prekršajnopравnih sankcija izrečenih punoljetnim počiniteljima prekršaja za period 2008. – 2010.

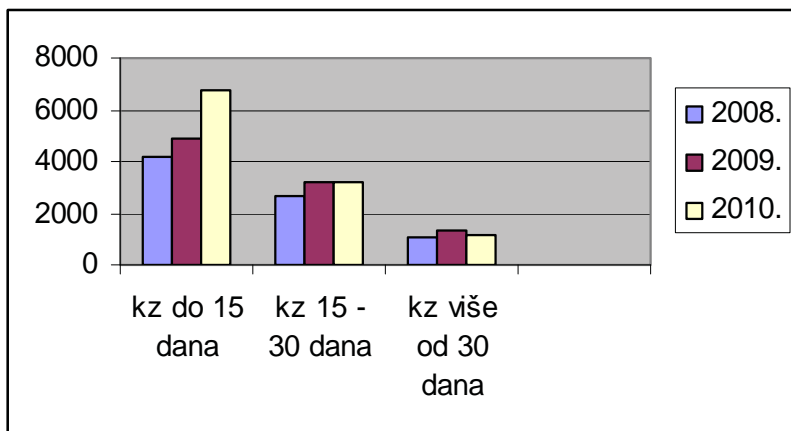
Prema navedenom, može se zaključiti da je u 2008. godini izrečeno najviše prekršajnopравnih sankcija, zatim redom u 2010. te potom u 2009. godini. Isti redoslijed vrijedi i za podatke o novčanoj kazni i opomeni, dok je kazna zatvora najviše puta izricana u 2010. godini te potom redom u 2009. i 2008. godini.

U grafičkom prikazu mogu se prikazati i prije navedeni podaci vezani uz dužinu izrečene kazne zatvora:

²⁹ <http://www.dzs.hr/>, 10. 2. 2012., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -16 na str. 563.

Grafikon 6.

Brojnost pojedine prekršajnopравne sankcije izrečene punoljetnim počiniteljima prekršaja za period 2008. – 2010.

Prema prethodno navedenim podacima i iz grafikona 6 može se zaključiti da je u 2008. godini izrečeno najmanje kazni zatvora do 15 dana, nakon čega po broju izrečenih kazni slijede redom 2009. i 2010. godina. Kod izrečenih kazni zatvora 15 – 30 dana u razmatranom periodu najmanje je njih izrečeno u 2008. godini, pa 2010. i 2009. godini, dok je kod izrečenih kazni zatvora na više od 30 dana najmanje njih bilo također u 2008. godini, potom u 2010. i konačno po brojnosti u 2009. godini.

2.3. Prekršaji i prekršajnopравne sankcije maloljetnih počinitelja prekršaja

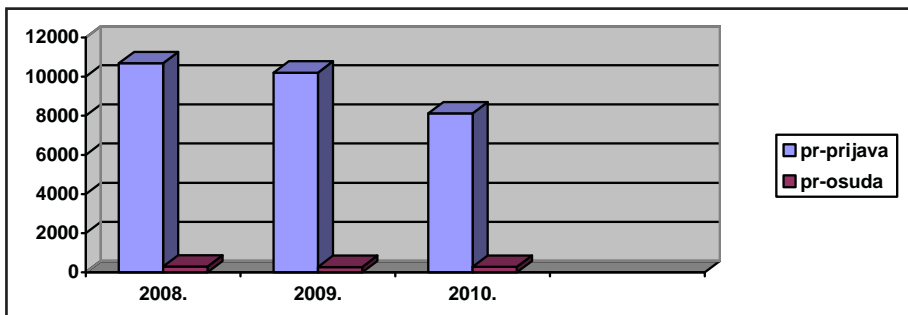
Prema relevantnim statistikama za period 2008. – 2010. maloljetni počinitelji prekršaja u 2008. godini počinili su ukupno 10 684 prekršaja, u 2009. godini 10 200 prekršaja te u 2010. godini 8 120.³⁰ Iz tih podataka proizlazi da u tom periodu dolazi do progresivnog pada broja prijava prekršaja maloljetnih počinitelja.

³⁰ <http://www.dzs.hr/>, 10. 2. 2012., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -17 na str. 564.

Nadalje, ako navedene podatke kompariramo s brojem osuda za navedene prijavljene prekršaje, za svaku od razmatranih godina redom: 2008. godine 296, 2009. godine 279, te 2010. godine 288, razvidno je da u određenom broju prekršaja ne dolazi do osude. Najviše osuda za prekršaje maloljetnih počinitelja bilo je u 2008. godini te potom redom u 2010. i zatim u 2009. godini. U grafičkom prikazu broj prijavljenih i osuđenih maloljetnih počinitelja prekršaja u periodu od od 2008. do 2010. izgleda ovako:

Grafikon 7.

Odnos prijavljenih i osuđenih prekršaja maloljetnih počinitelja
za period 2008. – 2010.

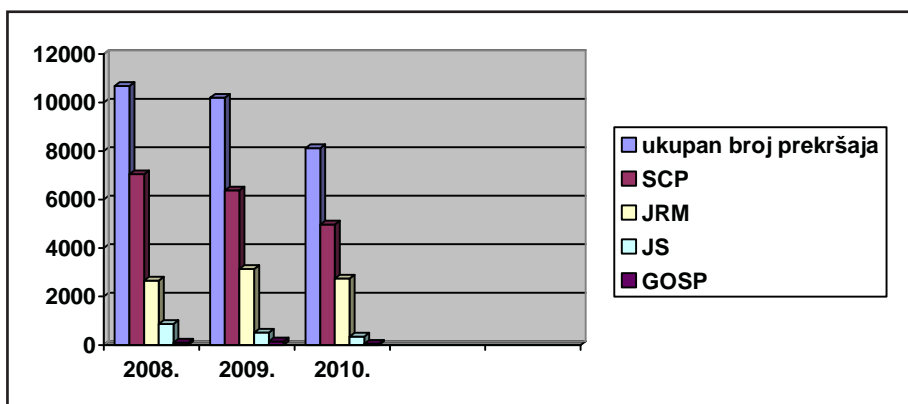

Nadalje, od ukupnog broja počinjenih prekršaja proizlazi da je u svim promatranim godinama najviše prekršaja počinjeno u području sigurnosti prometa na cestama (kraće: SPC, 2008. godine 7 045, 2009. godine 6 376, 2010. godine 4 974), potom u području prekršaja protiv javnog reda i mira (kraće: JRM, 2008. godine 2 654, 2009. godine 3 134, 2010. godine 2 738), području javne sigurnosti (kraće: JS, 2008. godine 866, 2009. godine 511, 2010. godine 344) te području gospodarstva (kraće: GOSP, 2008. godine 98, 2009. godine 149, 2010. godine 52).³¹ U grafičkom prikazu odnos broja počinjenih prekršaja ukupno i prema najučestalijim područjima mogao bi se prikazati na sljedeći način:

³¹ <http://www.dzs.hr/>, 20. 9. 2011., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -17, str. 566.

Grafikon 8.

Odnos ukupnog broja prekršaja i područja najučestalijih prekršaja maloljetnih počinitelja za period 2008. - 2010.

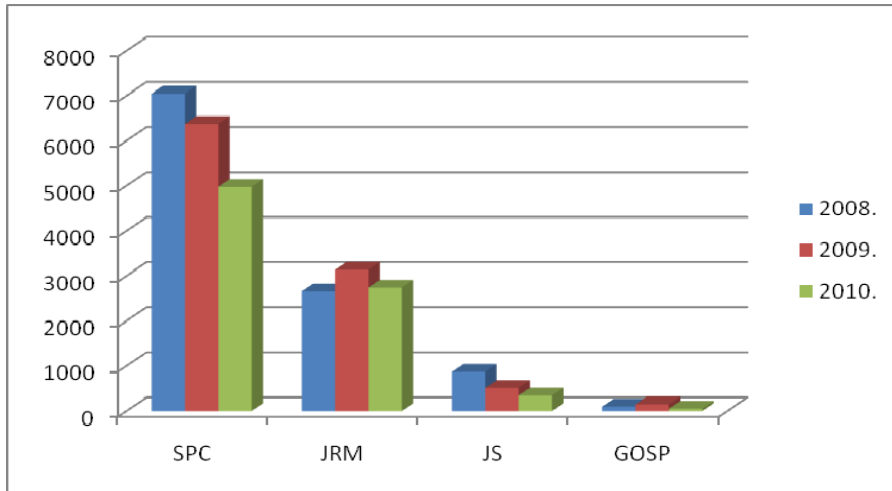

Iz podataka za razmatrani period proizlazi da je u 2008. godini u odnosu prema 2009. te potom prema 2010. godini, bilo najviše prekršaja počinjenih iz područja sigurnosti prometa na cestama. Podaci o prekršajima protiv javnog reda i mira pokazuju da je u 2009. godina neznatno porastao broj tih prekršaja u odnosu prema 2008. i 2010. godini. Prekršaji iz područja javne sigurnosti bili su najbrojniji u 2008. pa redom u 2009. te 2010. godini. Kod prekršaja iz područja gospodarstva stanje je ponešto drugačije, jer u pogledu brojnosti prekršaja iz tog područja prednjači 2009. godina u odnosu prema 2008. te potom prema 2010. godini.³² U grafičkom prikazu to bi se moglo prikazati na sljedeći način:

³² Ibid.

Grafikon 9.

Brojnost prekršaja maloljetnih počinitelja prekršaja unutar pojedinih područja prekršaja za period 2008. – 2010.

Detaljni ogledni podaci, za potrebe ovog rada, o kojim je točno prekršajima unutar pojedinih navedenih područja riječ, koristit će se iz Statističkog izvješća Dražavnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske za 2009. godinu.³³ Iz navedene statistike proizlaze sljedeći podaci za 2009. godinu:

- Od područja SPC-a (ukupno 6 376 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: vožnja bez izdane vozačke dozvole (3 757), nenošenje kacige u tijeku vožnje (863), nepropisne radnje u prometu (247), vožnja neregistriranim vozilom (231), upravljanje vozilom pod djelovanjem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava (176), nepropisna brzina (138) itd.³⁴
- Od područja JRM-a (ukupno 3 134 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: svađa, vika ili nepristojno ponašanje (1 300), tučnjave (529), naročito drsko ili nepristojno ponašanje (424), nasilničko ponašanje u obitelji (299), zlouporaba droga (222), povreda propisa o sprečavanju nereda na sportskim natjecanjima (82) vrijeđanje državnih tijela ili službene osobe (65), itd.³⁵

³³ Statističko izvješće 2010. ISSN 1332-1676, Počinitelji prekršaja u 2009. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/SI-1423.pdf, 10. 9. 2011.

³⁴ Ibid., tabela 2.3., str. 122. – 124.

³⁵ Ibid., tabela 2.3., str. 122.

- Od područja JS-a (ukupno 511 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o prebivalištu, boravištu i osobnim iskaznicama (331), povreda propisa o oružju (63), povreda propisa o kretanju i boravku stranaca (49), povreda propisa o putnim ispravama hrvatskih državljana (13).³⁶
- Od područja GOSP-a (ukupno 149 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o gradskom prometu (49), povreda drugih propisa u obrtu (43), povreda drugih propisa o unutrašnjoj trgovini (13), povreda drugih propisa u komunalnoj djelatnosti (11) itd.³⁷

Nadalje, u analizi podataka o prekršajnopравnim sankcijama, prema relevantnim podacima proizlazi da je u 2008. godini proglašeno krivima i sankcionirano (kazne i mjere) ukupno 296 maloljetnih počinitelja prekršaja, u 2009. godini njih 279 te u 2010. godini njih 288. Od navedenih kazni i mjera izrečeno je više novčanih kazni (2008. godine 278, 2009. godine 255, 2010. godine 238) od kazni maloljetničkog zatvora (uvjetnog i bezuvjetnog u zbroju - 2008. godine 18, 2009. godine 24, 2010. godine 50). Iz toga se može uočiti pad broja novčanih kazni iz godine u godinu, dok kod kazne zatvora dolazi do progresivnog povećanja, a posebice u 2010. godini. Od ostalih, pojedinačno analiziranih prekršanih sankcija, proizlazi da su u svim razmatranim godinama najčešće primijenjene odgojne mjere (2008. godine 6 973, 2009. godine 6 450, 2010. godine 6 069). U kombinaciji odgojne mjere i/ili zaštitne mjere proizlazi sljedeća statistika: 2008. godine 7 174, 2009. godine 6 486, 2010. godine 6 103. Jasno je da u razmatranom periodu dolazi do postupnog smanjenja broja primijenjenih odgojnih mjera, kako zasebno tako i u kombinaciji sa zaštitnim mjerama.³⁸ Od odgojnih mjera najveći je broj sudskih ukora (2008. godine 6 586, 2009. godine 5 747, 2010. godine 5 435), a taj se broj u razmatranom razdoblju smanjuje iz godine u godinu. Potom, po brojnosti slijede posebne obveze (2008. godine 342, 2009. godine 643, 2010. godine 567), a najmanje je primijenjena odgojna mjera upućivanja u centar za odgoj (2008. godine 45, 2009. godine 69, 2010. godine 67). Posebne obveze i upućivanje u centar za odgoj najbrojnije su u 2009. godini, u 2010. godini iznova dolazi do određenog pada, no brojka je još uvijek veća od one u početno razmotrenoj 2008. godini. Nadalje, broj primijenjenih zaštitnih mjera je sljedeći: 2008. godine 400, 2009. godine 269, 2010. godine 298, iz čega se može razlučiti znatan pad primjene zaštitnih mjera u 2008. godini, u odnosu prema 2009. i 2010. godini, s time da je u 2010. godini ipak bilo primijenjeno nešto više odgojnih mjera

³⁶ Ibid., tabela 2.3., str. 126.

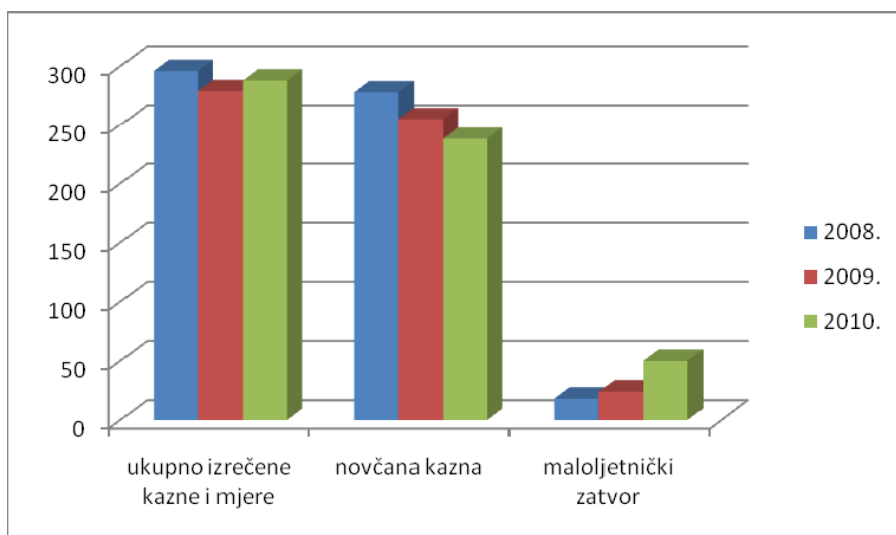
³⁷ Ibid., tabela 2.3., str. 126.

³⁸ U 2009. godini najviše je primijenjena zaštitna mjera oduzimanja predmeta, pa potom zabrana upravljanja motornim vozilom itd., Ibid., G-2.2., str. 122.

nego u 2009. godini.³⁹ Brojnost izrečenih kazni i mjera maloljetnih počinitelja prekršaja grafički bi se mogla prikazati na sljedeći način:

Grafikon 10.

Izrečene kazne i mjere maloljetnim počiniteljima prekršaja
za period 2008. – 2010.

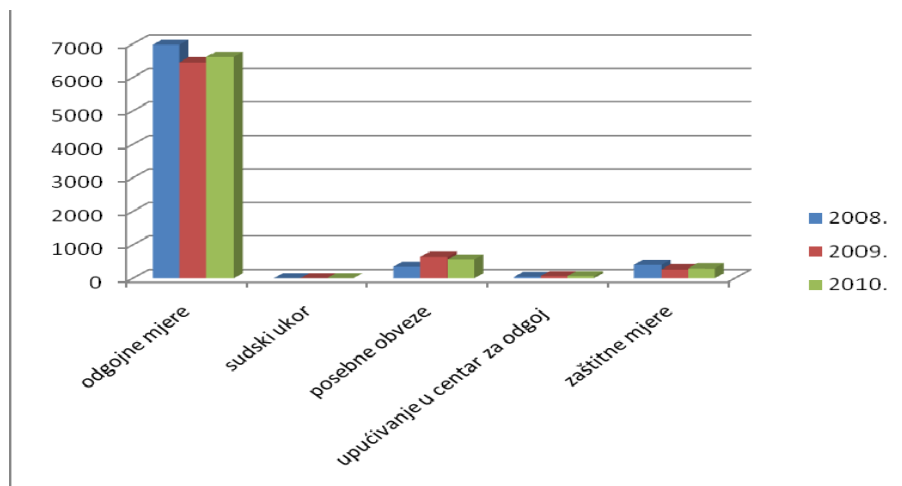

Brojnost odgojnih mjera i zaštitnih mjera kao prekršajnopравnih sankcija grafički bi se mogla prikazati na sljedeći način:

³⁹ Ibid.

Grafikon 11.

Brojnost odgojnih mjera i zaštitnih mjera kao prekršajnopравnih sankcija izrečenih maloljetnim počiniteljima prekršaja za period 2008. – 2010.

2.4. Prekršaji i prekršajnopравne sankcije pravnih osoba i odgovornih osoba kao počinitelja prekršaja

Vezano uz brojnost prekršaja pravnih osoba u razdoblju 2008. – 2010. treba navesti da su prema relevantnim statistikama pravne osobe i odgovorne osobe u pravnim osobama u 2008. godini počinile ukupno 24 562 prekršaja, u 2009. godini 26 796 prekršaja te u 2010. godini 25 164 prekršaja.⁴⁰ Iz navedenog proizlazi da je u zadanom periodu najviše prekršaja pravnih i odgovornih osoba u pravnim osobama bilo u 2009. godini te da je u odnosu prema početnoj 2008. godini zabilježen veći broj prekršaja i u 2010. godini.

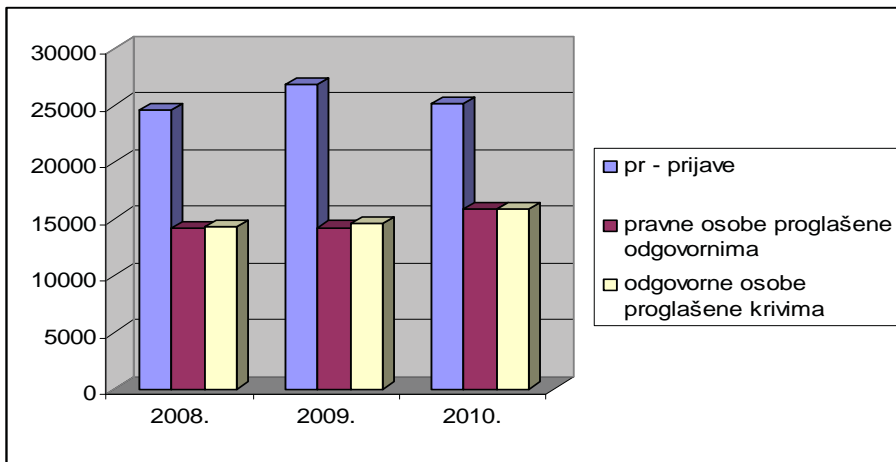
Nadalje, ako navedene podatke kompariramo s brojem prekršajnih osuda za svaku od pojedinih godina (2008. godine 14 136, 2009. godine 14 255, 2010. godine 15 838), razvidno je da u određenom broju prekršaja ne dođe do osuda. Broj osuda za prekršaje pravnih i odgovornih osoba u pravnim osobama progresivno raste u periodu 2008. do 2010. godine, kada doseže najveći broj. Sagledamo li zasebno i broj odgovornih osoba u pravnim osobama koje su proglašene krivima za prekršaje, proizlazi da je u 2008. godini proglašeno krivima njih 14 272, 2009. godine njih 14 614 te 2010. godine njih 15 838, što

⁴⁰ <http://www.dzs.hr/>, 10. 2. 2012., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -18 na str. 565.

znači da je broj osuda za prekršaje u promatranom periodu iz godine u godinu rastao.⁴¹ U grafičkom prikazu broj prijavljenih i osuđenih pravnih osoba kao počinitelja prekršaja te odgovornih osoba u pravnim osobama kao počinitelja prekršaja u periodu od 2008. do 2010. može se prikazati na sljedeći način:

Grafikon 12.

Ukupni broj prekršaja, odnosa prijavljenih i osuđenih pravnih osoba te osuđenih odgovornih osoba kao počinitelja prekršaja za period 2008. – 2010.

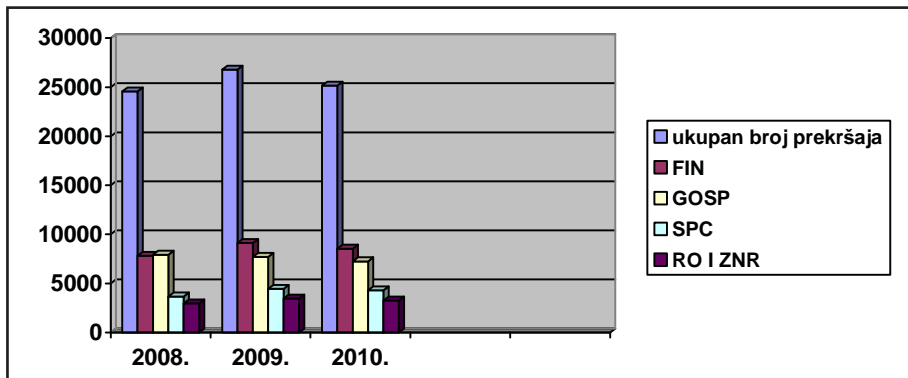
U pogledu učestalosti prekršaja pravnih i odgovornih osoba u pravnim osobama, prema pojedinim područjima prekršaja, treba navesti da je najviše njih bilo počinjenih iz područja financija (kraće: FIN, 2008. godine 7 801, 2009. godine 9 116, 2010. godine 8 532), zatim iz područja gospodarstva (kraće: GOSP, 2008. godine 7 921, 2009. godine 7 696, 2010. godine 7 253), područja sigurnosti prometa na cestama (kraće: SPC, 2008. godine 3 670, 2009. godine 4 524, 2010. godine 4 298) te radnih odnosa i zaštite na radu (kraće: RO i ZNR, 2008. godine 2 958, 2009. godine 3 454, 2010. godine 3 253).⁴² U grafičkom obliku odnos ukupnog broja prekršaja i prekršaja pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnim osobama po pojedinim najučestalijim područjima prekršaja mogao bi se prikazati na sljedeći način:

⁴¹ Ibid.

⁴² <http://www.dzs.hr/>, 20. 9. 2011., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -18, str. 567.

Grafikon 13.

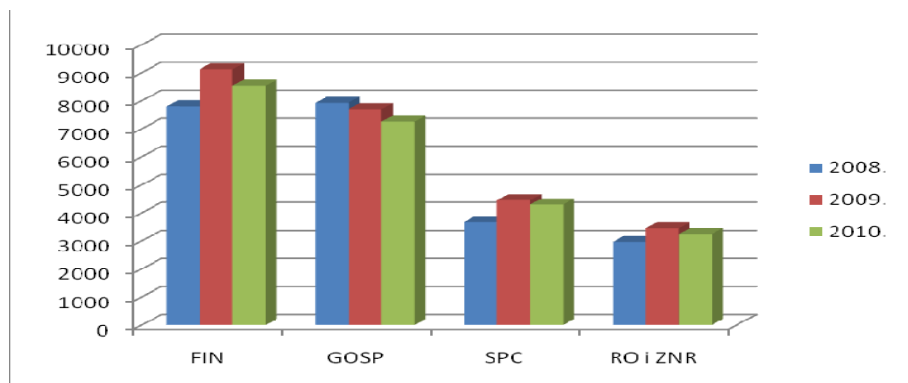
Odnos ukupnog broja prekršaja i područja najučestalijih prekršaja pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnim osobama

Podaci o prekršajima iz područja financija pokazuju da je najviše navedenih prekršaja bilo u 2009. godini, a redom po broju tih prekršaja slijedi 2010. te zatim 2008. godina. Isto je i kod brojčanih pokazatelja za područje sigurnosti prometa na cestama te područje radnih odnosa i zaštite na radu. Kod prekršaja iz područja gospodarstva stanje je ponešto drugačije, jer je u promatranom periodu broj prekršaja iz tog područja od 2008. do 2010. godine u kontinuiranom padu. U grafičkom prikazu brojnost prekršaja pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnim osobama po pojedinim područjima prekršaja za period 2008. – 2010. može se prikazati na sljedeći način:

Grafikon 14.

Prikaz brojnosti prekršaja pravnih osoba i odgovornih osoba u pravnim osobama po pojedinim područjima prekršaja za period 2008. – 2010. godine

Detaljni podaci o kojim je točno prekršajima unutar pojedinih navedenih područja riječ, za potrebe ovog rada koristit će se iz Statističkog izvješća Dražavnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske za 2009. godinu.⁴³ Iz te statistike proizlaze sljedeći podaci za pravne osobe u 2009. godini:

- Od područja FIN-a (ukupno 8 382 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o porezu na dodanu vrijednost (3 948), povreda odredbi iz Carinskog zakona (1 575), povreda odredbi o Općem poreznom zakonu (1 007), povreda propisa o porezu na dobit (390), povreda propisa o posebnom porezu na naftne derivate (248) itd.⁴⁴
- Od područja GOSP-a (ukupno 7 583 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o autorskom pravu (1 441), povreda drugih propisa u ugostiteljstvu i turizmu (734), povreda drugih propisa o unutrašnjoj trgovini (671), povreda propisa o zaštiti potrošača (595) itd.⁴⁵
- Od područja SPC-a (ukupno 4 390 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: nepropisno smještanje tereta i nepropisno opterećenje vozila (1 513), vožnja neregistriranim vozilom (349), vožnja tehnički neispravnim vozilom (333), povreda propisa o obveznom osiguranju u prometu (109) itd.⁴⁶
- Od područja RO-a i ZNR-a (ukupno 3 365 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o radnim odnosima (1 050), povreda propisa o osiguranju prava radnika na odmor i dopust te o radnom vremenu (241), povreda propisa o obavještanju, davanju podataka i dostavi odluka radniku (128), povreda propisa o plaćama (99), povreda propisa o natječaju, zasnivanju i prestanku radnog odnosa i vraćanju na rad (98) itd.⁴⁷

Također, iz prethodno navedene statistike proizlaze sljedeći podaci o prekršajima po pojedinim područjima za odgovorne osobe u pravnoj osobi u 2009. godini:

- Od područja FIN-a (ukupno 9 116 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o porezu na dodanu vrijednost (4 383), povreda odredbi iz Carinskog zakona (1 575), povreda odredbi o Općem poreznom zakonu (1 029), povreda propisa o porezu na dohodak (480), povreda propisa o porezu na dobit (450), povreda propisa o posebnom porezu na naftne derivate (250) itd.⁴⁸

⁴³ Statističko izvješće 2010. ISSN 1332-1676, Počinitelji prekršaja u 2009. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/SI-1423.pdf, 10. 9. 2011.

⁴⁴ Ibid., tabela 3.3., str. 169. i 170.

⁴⁵ Ibid., tabela 2.3., str. 167. - 169.

⁴⁶ Ibid., tabela 3.3., str. 166.

⁴⁷ Ibid., tabela 2.3., str. 170.

⁴⁸ Ibid., tabela 3.4., str. 175. i 176.

- Od područja GOSP-a (ukupno 7 696 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o autorskom pravu (1 451), povreda drugih propisa u ugostiteljstvu i turizmu (739), povreda drugih propisa o unutrašnjoj trgovini (681), povreda propisa o zaštiti potrošača (595) itd.⁴⁹
- Od područja SPC-a (ukupno 4 452 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: nepropisno smještanje tereta i nepropisno opterećenje vozila (1 549), vožnja neregistriranim vozilom (335), vožnja tehnički neispravnim vozilom (335), povreda propisa o obveznom osiguranju u prometu (101), povreda propisa o korištenju registarskih odnosno pokusnih pločica (101) itd.⁵⁰
- Od područja RO i ZNR-a (ukupno 3 454 prekršaja) najučestaliji su bili prekršaji: povreda propisa o radnim odnosima (1 094), povreda propisa o osiguranju prava radnika na odmor i dopust te o radnom vremenu (243), povreda propisa o obavještavanju, davanju podataka i dostavi odluka radniku (128), povreda propisa o plaćama (99), povreda propisa o natječaju, zasnivanju i prestanku radnog odnosa i vraćanju na rad (98) itd.⁵¹

Nadalje, vezano uz prekršajnoprvne sankcije, prema relevantnim podacima proizlazi da je u 2008. godini proglašeno krivima i sankcionirano ukupno 14 136 pravnih osoba počinitelja prekršaja, u 2009. godini njih 14 255 te u 2010. godini njih 15 838. U razmatranom periodu vidi se porast broja prekršajnoprvnih sankcija iz godine u godinu. Od prekršanih sankcija izrečenih pravnim osobama novčana kazna najčešće je izricana kazna u svim razmatranim godinama: 2008. godine 11 524, 2009. godine 12 987, 2010. godine 14 237, a potom od prekršajnoprvnih sankcija slijedi opomena: 2008. godine 2 003, 2009. godine 849, 2010. godine 452. Novčana kazna u razmatranom je periodu iz godine u godinu po broju u kontinuiranom porastu, dok je opomena bila najučestalija u 2008. godini, pa u 2009. te potom u 2010. godini, a u kojoj se bilježi znatan pad broja opomena u odnosu prema 2008. godini. Zaštitne mjere primijenjene su u sljedećem broju: 2008. godine 87, 2009. godine 47, 2010. godine 45 zaštitnih mjera.⁵² Grafički prikaz brojnosti prekršajnoprvnih sankcija izrečenih/primijenjenih prema pravnim osobama kao počiniteljima prekršaja za period 2008. – 2010. izgleda ovako:

⁴⁹ Ibid., tabela 3.4., str. 173. - 175.

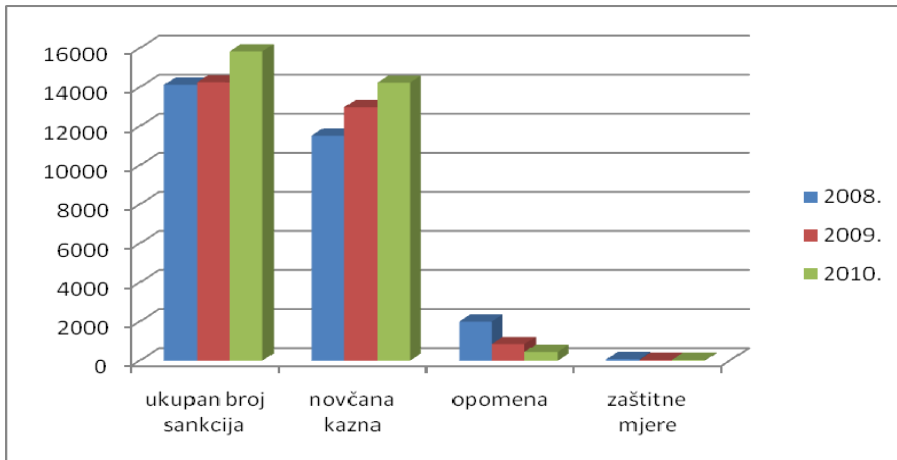
⁵⁰ Ibid., tabela 3.4., str. 172. i 173.

⁵¹ Ibid., tabela 2.3., str. 176.

⁵² <http://www.dzs.hr/>, 20. 9. 2011., Podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske - Statistički ljetopis za 2011., tabela 34 -18, str. 567. Ne nalazi se podataka o kojim je zaštitnim mjerama konkretno riječ.

Grafikon 15.

Brojnosti prekršajnoprvnih sankcija izrečenih/primijenjenih prema pravnim osobama kao počiniteljima prekršaja za period 2008. – 2010.

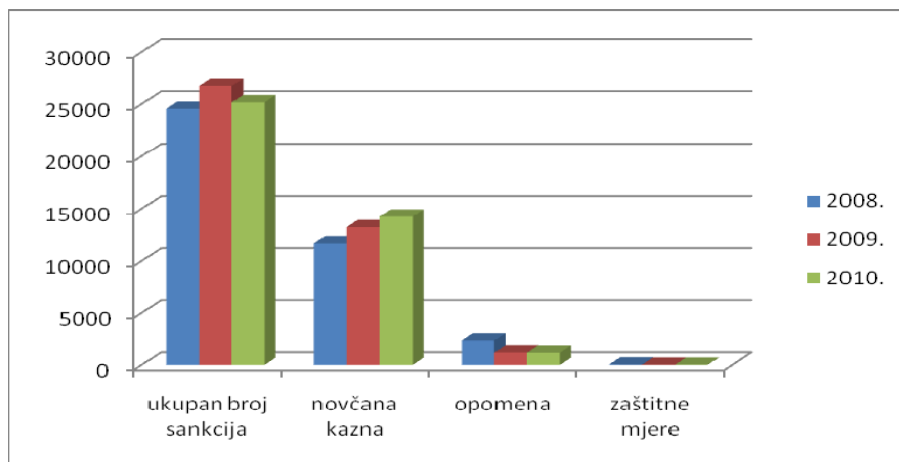

Potom, nužno je razmotriti i podatke vezane uz odgovorne osobe u pravnim osobama, prema kojima su te osobe u 2008. godini proglašene odgovornima u 14 272 slučaja, u 2009. godini u 14 614 slučajeve, te u 2010. godini u 15 838 slučajeve. U razmatranom periodu vidi se porast broja prekršajnoprvnih sankcija iz godine u godinu. Od prekršanih sankcija izrečenih odgovornim osobama u pravnim osobama novčana kazna je najčešće izricana kazna u svim razmatranim godinama, a to potkrepljuju i relevantni podaci redom: 2008. godine 11 653 novčane kazne, 2009. godine njih 13 210 te 2010. godine njih 14 237. Potom, od prekršajnoprvnih sankcija slijedi opomena: 2008. godine 2 399 opomena, 2009. godine njih 1 168 te 2010. njih 1 149. Može se zaključiti da je izricanje novčane kazne kao sankcije u razmatranom razdoblju u porastu iz godine u godinu, dok je opomena kao sankcija najučestalija u 2008., pa u 2009. te potom u 2010. godini, u kojoj se bilježi neznatan pad broja opomena u odnosu prema 2008. godinu. Zaštitne mjere primijenjene su u sljedećem broju: 2008. godine 407, 2009. godine 19, 2010. godine 17.⁵³ U grafičkom prikazu to bi se moglo prikazati ovako:

⁵³ Ibid.

Grafikon 16.

Brojnost prekršajnoprvnih sankcija izrečenih/primijenjenih prema odgovornim osobama u pravnim osobama kao počiniteljima prekršaja, za period 2008. – 2010.

III. ZAKLJUČNE NAPOMENE

U radu su razmotreni prekršaji kao jedna od vrsta kažnjivih radnji, definirani su prekršitelji (fizičke osobe – punoljetne i maloljetne, pravne osobe i odgovorne osobe u pravnim osobama), normativno su prikazane prekršajnoprvne sankcije kao predviđen instrumentarij kažnjavanja iz okvira PZ-a, uz specifičnosti predviđene za maloljetnike i pravne osobe te odgovorne osobe u pravnim osobama. Dio rada utemeljen je na prikazu brojnosti prekršaja u zadanom razdoblju (2008. – 2010. godina), posebno za kaznena djela, pri čemu je naročita pozornost posvećena brojnosti prekršaja počinjenih po kategorijama mogućih počinitelja, a posebna pozornost posvećena je prekršajnoprvnim sankcijama izrečenim upravo tim kategorijama počinitelja u zadanom trogodišnjem periodu.

Iz svega navedenoga mogu se izvesti zaključci iz triju područja razmatranja.

Ponajprije, u prvom području razmatranja, analizom predočene statistike prekršaja u komparaciji s kaznenim djelima, može se potpuno opravdano zaključiti da su prekršaji doista mnogobrojnije vrste kažnjivih radnji koje su na godišnjoj razini predstavljeni šesteroznamenkastom brojkom, za razliku od kaznenih djela koja se prikazuju peteroznamenkastim brojkama. Za detaljne

podatke upućuje se na tekst prije. Navedena brojnost potiče da im se daje posebna pozornost, bilo u teorijskom i/ili aplikativnom smislu, koja nije dovoljno eksponirana.

Drugo područje razmatranja i donošenja zaključaka odnosi se na konkretno prepoznavanje najučestalijih područja činenja prekršaja fizičkih i pravnih osoba te odgovornih osobe u pravnim osobama. Iz već spomenute i za potrebe rada ogledno korištene sveobuhvatne studije Državnog zavoda za statistiku 2009. godine,⁵⁴ sastavljene isključivo za prekršaje, došlo se do saznanja o kojim je konkretno prekršajima po navedenim područjima riječ. Iz te analize valja istaknuti da je kod punoljetnih počinitelja prekršaja i maloljetnih počinitelja prekršaja na prvom mjestu kao najučestalije područje činenja prekršaja upravo područje sigurnosti prometa na cestama te potom na drugom mjestu područje javnog reda i mira. Nadalje, treba reći da je za punoljetne počinitelje prekršaja na trećem mjestu područje financija, dok je za maloljetne počinitelje prekršaja na trećem mjestu područje javne sigurnosti. Na četvrtom mjestu za punoljetne počinitelje prekršaja nalazi se područje gospodarstva, a za maloljetne počinitelje prekršaja područje financija. Iz toga proizlazi da bi trebalo poraditi na smanjenju prekršaja iz navedenih najučestalijih područja njihova činenja, bilo adekvatnijom i pojačanom prevencijom, pojačanom edukacijom javnosti, nastojanjem za transparentnošću te problematike i/ili razmatranjem adekvatnosti sankcija koje se izriču/primjenjuju prema počiniteljima tih prekršaja. Također, valja naglasiti da se za područje javnog reda i mira u Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske u ovom trenutku dovršava nacrt prijedloga novog Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, tako da će se promjene (konačno) nakon dugog niza godina odvijati u pozitivnom smjeru.

Nadalje, za područje najučestalijih prekršaja pravnih osoba i odgovornih osoba u tim pravnim osobama treba reći da u usporedbi s fizičkim osobama kao počiniteljima prekršaja proizlazi, logično, bitnije različita situacija. Naime, kod navedenih je na prvom mjestu područje prekršaja u financijama, na drugom mjestu područje prekršaja u gospodarstvu, dok je na trećem mjestu sigurnost prometa na cestama, a na četvrtom područje prekršaja iz radnih odnosa i zaštite na radu. O kojim je konkretno prekršajima i o kojem broju njih u razmatranom periodu riječ, vidi se iz podataka koji se odnose na u radu detaljnije analiziranu 2009. godinu, pa se radi izbjegavanja ponavljanja upućuje na taj dio. Za tu problematiku vrijedi isti prijedlog: trebalo bi adekvatnije poraditi na smanjenju prekršaja iz tih najučestalijih područja njihova činenja, bilo prevencijom, edukacijom, nastojanjem za transparentnošću te problematike i/ili razmatranjem adekvatnosti sankcija koje se izriču/primjenjuju prema počiniteljima tih prekršaja.

⁵⁴ Statističko izvješće 2010. ISSN 1332-1676, Počinitelji prekršaja u 2009. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/SI-1423.pdf, 10. 9. 2011.

Treće područje razmatranja i donošenja zaključaka odnosi se na brojnost prekršajnopравnih sankcija i vrsta tih sankcija za konkretne kategorije počinitelja prekršaja u zadanom periodu razmatranja. Za maloljetne počinitelje prekršaja najučestalije prekršajnopравne sankcije su odgojne mjere i /ili zaštitne mjere, a od odgojnih mjera sudski ukor kao najblaža odgojna mjera. Uočen je porast u izricanju kazne maloljetničkog zatvora u promatranom razdoblju, koji se gotovo podvostručio u 2010. godini u odnosu prema 2008. godini, tako da se može izvesti zaključak kako je uočena tendencija češćeg izricanja, je krajnje korištene sankcije, a to je potaknuto očiglednim porastom nasilja među mladima zadnjih godina. Nadalje, u pogledu prekršajnopравnih sankcija fizičkih punoljetnih počinitelja prekršaja i pravni osoba kao počinitelja prekršaja te odgovornih osoba kao počinitelja prekršaja, kao kazne najučestalije su novčane kazne. Prihodima od plaćene novčane kazne učinkovito se puni državni proračun, što je dobro za državu u doba recesije, no loše za prekršitelje koji su također zahvaćeni recesijom. U radu je istaknut i zaključak koje tendira ukidanju supletorne kazne zatvora (kao i općenito kazne zatvora) za prekršaje, a ta razmišljanja mogla bi dodatno poduprijeti i nastala recesija. No, s obzirom na to da je upravo novčana kazna najizricanija kazna za prekršaje koji se mjere šesteroznamenkastom brojkom, koja neznatno varira iz godine u godinu, možda bi trebalo postaviti pitanje njezine adekvatnosti kao sankcije i/ili visine novčane kazne koja se propisuje za prekršaje. Ako je očigledno da se broj počinjenih prekršaja iz godine u godinu u biti realno sustavno ne smanjuje (između ostalih pitanja postavlja se i pitanje prevencije i sl.), opravdano se može zapitati ostavaruje li novčana kazna doista svoju pravu svrhu predviđenu svrhom kažnjavanja u smislu generalne i specijalne prevencije ili je samo dobar instrument za punjenje državnog proračuna pod okriljem tendencije suzbijanja kažnjivih ponašanja. Novčana kazna ne bi trebala biti sama sebi svrhom. Možda bi u okviru nekih budućih razmatranja trebalo razmisliti i o tom pitanju.

U svakom slučaju i dalje je nužno poraditi na prevenciji te edukaciji (sudaca, djelatnika koji u nadležnim tijelima primjenjuju prekršajno zakonodavstvo, javnosti), a i na daljnjem ujednačavanju prakse.

Zaključno još jednom treba istaknuti važnost prekršaja i prekršajnopравnih sankcija u domaćem kaznenopravnom sustavu te nužnost kontinuiranog znanstvenog praćenja i analize pojavnosti prekršaja, prekršajnih sankcija i njihove svrhe s ciljem daljnjeg usavršavanja, kako je uvodno spomenuto, doista širokog normativnog okvira u kojem se propisuju prekršaji. Ovaj rad sačinjen je upravo s navedenom svrhom i predstavlja malen, ali poticajan korak u tom smjeru. Navedena tendencija u skladu je i s uvodno istaknutom potrebom konstantnog rada na stvaranju učinkovitije politike suzbijanja kažnjivih ponašanja, a to je zajednički i opći cilj svih nas.

PRILOG

I. Kaznena djela i prekršaji – ukupan broj prijava i osuda, 2008. – 2010.

Godine	2008.	2009.	2010.
KD/prekršaji			
Kaznena djela – prijava (ukupno)	75 306	74 034	73 975
Kaznena djela – osuda	25 206	26 419	25 456
Prekršaji – prijava (ukupno)	312 877	320 164	288 159
Prekršaji – osuda	199 926	283 168	254 875

LITERATURA

Rječnici, udžbenici, članci

1. Aviani, D., Prekršajno pravo – drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Split, 2009. http://www.pravst.hr/dokumenti/dokpdf_aviani_prekršajno_pravo_2009.pdf 13. 1. 2012.
2. Derenčinović, D., Posebno prijestupovno i prekršajno zakonodavstvo prije i poslije donošenja Zakona o prijestupima i prekršajima, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, (Zagreb), vol. 8, broj: 1/ 2001., str. 89. -114.
3. Horvatić, Željko, Novo prijestupovno i prekršajno pravo kao dio hrvatskog kaznenopravnog sustava, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, 1/2001., str. 5. - 20.
4. Horvatić i dr., Rječnik kaznenog prava, Masmedia, Zagreb, 2002.
5. Josipović, I., Prekršajni zakon u kontekstu reforme pravosuđa: odlučna uloga obveznog prekršajnog naloga, Zbornik radova sa III. specijalističkog savjetovanja: Primjena Prekršajnog zakona i ostalih propisa s područja prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj, Baška (Krk), 15. -17. listopada 2009., str. 61. – 75. http://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Zbornik_sa_specijalistickog_savjetovanja.pdf, 10. 1. 2012.
6. Josipović, I., Zakon o prekršajima, Narodne novine, Zagreb, 2002.
7. Josipović, I., Rašo, M., Prekršajni zakon (prema stanju propisa objavljenih zaključno s NN br. 87 od 25. srpnja 2008.), Narodne novine, Zagreb, 2008.
8. Josipović, I., Rašo, M., Prekršajni zakon i njegov reformski potencijal u praksi, Kuzmić, M. ur., Novine u kaznenom zakonodavstvu – 2009., Inženjerski biro, Zagreb, 2009., str. 198. – 227.
9. Kovačić, A., Hrvatsko prekršajno pravo i sudska praksa nakon stupanja na snagu novog Zakona o prekršajima i buduća perspektiva u svjetlu suvremenih europskih kretanja, Hrvatska pravna revija, 4 (2004) 10, str. 79. – 90.
10. Kovačić, A., Pravnopovijesni prikaz prekršajnog i postupovnog prava u Hrvatskoj, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 8, broj 1/2001., str. 21. – 39.
11. Milivojević, Antoliš, L., doktorska disertacija: Novčana kazna u hrvatskom i poredbenom kaznenom pravu, odabrana poglavlja, str. 120. - 133.
12. Milivojević Antoliš, L., Prekršajno pravo i materijalnopravne odredbe Prekršajnog zakona - Nastavni materijal iz predmeta Prekršajno pravo na Viskoj policijskoj školi u Zagrebu, ak. godina 2011./ 2012., MUP RH, 2012.
13. Podhraški, F., Tršinski, S., Krtinić, T., Primjena Prekršajnog zakona od strane Ministarstva unutarnjih poslova, Zbornik radova sa III. specijalističkog savjetovanja: Primjena

- Prekršajnog zakona i ostalih propisa s područja prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj, Baška (Krk), 15. - 17. listopada 2009., str. 33. – 41. http://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Zbornik_sa_specijalistickog_savjetovanja.pdf, 10. 1. 2012.
14. Rašo, M., Aktualna pitanja u primjeni Prekršajnog zakona, Zbornik radova sa III. specijalističkog savjetovanja: Primjena Prekršajnog zakona i ostalih propisa s područja prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj, Baška (Krk), 15. -17. listopada 2009., str. 41. – 51. http://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Zbornik_sa_specijalistickog_savjetovanja.pdf, 10. 1. 2012.
 15. Oset, S., Prekršajnopравne sankcije *de lege lata* i *de lege ferenda* – primjena i izvršenje, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, (Zagreb), vol. 12, broj: 2/ 2005., str. 503. - 540.
 16. Veić, P., Gluščić, S. Prekršajno pravo – opći dio, Narodne novine, Zagreb, 2009.
 17. Vujanović, S., Aktualna pitanja prekršajnog izvršnog prava, Zbornik radova sa III. specijalističkog savjetovanja: Primjena Prekršajnog zakona i ostalih propisa s područja prekršajnog prava u Republici Hrvatskoj, Baška (Krk), 15. - 17. listopada 2009., str. 19. – 31. http://www.pravo.unizg.hr/_download/repository/Zbornik_sa_specijalistickog_savjetovanja.pdf, 10. 1. 2012.

Zakoni, internet, statistika

1. Prekršajni zakon, Narodne novine broj 107/07
2. Priopćenje Državnog zavoda za statistiku – Pravne osobe kao počinitelji kaznenih djela prema vrsti odluke u 2010. godini,
3. http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2011/10-01-04_01_2011.htm, 20. 9. 2011.
4. Predmet Maresti protiv Hrvatske, presuda od 25. 6. 2009. (Zahtjev br. 55759/07), B - Osnovanost, Tvrdnje stranaka,
5. <http://sljeme.usud.hr/usud/prakES.nsf/Praksa/87FBF5009E7EBC4EC1257370002A3E9B?OpenDocument> 25.01.2010.
6. Statistički ljetopis za 2011. godinu, <http://www.dzs.hr/>, 20.09.2011.
7. Statističko izvješće 2010. ISSN 1332-1676, Počinitelji prekršaja u 2009. godini, http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2010/SI-1423.pdf, 10. 9. 2011.
8. Zakon o odgovornosti pravnihi osoba za kaznena djela, Narodne novine broj 151/03, 110/07

Summary

THE FREQUENCY OF MISDEMEANOURS AND MISDEMEANOUR SANCTIONS IN THE REPUBLIC OF CROATIA

Misdemeanours and related sanctions are often neglected in the sense that there is not enough writing or discussion on them. The intention of this paper is to draw attention to the number of misdemeanours and their sanctions and to emphasise their importance in the domestic criminal justice system. Misdemeanours are considered to fall under criminal law in the broader sense. Through an analysis of relevant statistical data, this paper shows the specific areas where these kinds of offences are committed by adult misdemeanour offenders, juvenile offenders and legal entities and the responsible persons in those legal persons as offenders. The paper also shows the specific sanctions within these areas that are imposed on misdemeanour offenders. Relevant conclusions and propositions are also made.